

Oversikt over uken 2/7-1/8.42.

Den siste ukens begivenheter har på hovedkrigsskueplassen i Sydrussland vært preget av et sterkt tysk press ved Dons sydlige løp og delvis på elvas østside. Tyske avdelinger har støtt fram i retning syd/øst og har nådd fram til byen Proletarskaja, dog visstnok bare med fortropper av panservåpenet, som klarte å slå seg igjennom. Russerne har møtt de tyske angrep med økende motstand og har tildels holdt sine stillinger som ennå ikke er erobret etter flere døgns uavladelige angrep. Situasjonen på dette avsnitt nå inidertid framleis betegnes som alvorlig, selv om den tyske framrykningen nå går meget langsommere enn ved offensivens begynnelse først i juli måned.- Det er naturligvis også et spørsmål hvorvidt den russiske tilbaketrekning er betinget av taktiske eller økonomisk hensiktsmessige grunner. Under enhver omstendighet er det en avgjort bedring fra i fjor at den tyske "våroffensiv", som ble en sommeroffensiv, i år er begrenset til det sydlige frontavsnitt. Til gjengjeld setter tyskerne alt inn her. Det nevnes på et enkelt avsnitt 600.000 mann (som ustanselig får forstørkninger), 20 panserdivisjoner, 2.000 tanks og 1.500 fly. Det er ikke rimelig at russerne vil søke å overby slike tall og dermed sette alt inn på ett kort før truslen mot deres vitale interesser i solve Kaukasus - som byr på gode naturlige forsvarsmuligheter - blir overhengende. Den russiske strategi går rimeligvis heller ut på å synke den tyske framrykning og herunder tilføye fienden størst mulig tap så han ikke når sitt mål innen general Vinter kan komme russerne til setning. Men dermed er ikke sagt at russerne kan iverksette en motoffensiv før den tid -.

Lengere nord ved Don i egnen om Voronetz fortsetter russerne sin offensiv og melder om tildels gode resultater i form av erobrede byer og stillinger. Den russiske framturen her er utvilsomt en fare for den tyske har i dennes venstre flanke.

Østfronten forevrig er nærmest rolig i hele sin utstrekning. Bare noen artillerikanpor og mindre trefninger foran Leningrad - hvor russerne synes ha initiativet - og de små sammenstøt på den finsk-russiske front. Finnene åpenbart mest tilbøyelig til å bli stående ved sine opprinnelige grenser uten å rette noen offensiv inn i det egentlige Russland.

I Afrika har kampvirksomheten vært mindre intens enn tidligere. Briten holder sine stillinger og utbygger den.

I det sydlige Stillehav meldes om flere luftangrep fra alliert side på skip og stillinger ved New Guinea.- Japanerne har bombet Australiske støttepunkter.

I luftkrigen i vest-Europa har man opplevd store engelske bombeangrep av tyske byer, således to ganger av Hamburg, og natt til lørdag av Düsseldorf. Tyskerne har noen ganger bombet Birmingham og en gang Hull.

Fra sjøen kom det etter en lang pause meddelelse om senkning av i alt 24 skip på 167.000 tonn, delt over en rekke hav. Det er lenge siden tysker meldte om nevneverdige senkninger, og det er framleis påfallende at det som den meldes om senkninger fra den europeiske side av Atlanterhavet. Det tyder på at England mer og mer blir horre over situasjonen til sjøs.

Siste nyheter for bladet går i pressen:

Østfronten: De russiske motangrep fortsetter på syd-vestsiden av Don. Det tyske stormangrep i vestre Kaukasus har hatt ny framgang. Ved Voronetz har russerne utbedret de nye stillinger de har vunnet. Britiske styrker av jagerfly var i virksomhet over tysk okkupert område inatt. Det meldes at toktet over Düsseldorf natt til lørdag var meget virkningsfullt. Det var det mest konsentrerte angrep RAF har foretatt under krigen. 600 fly deltok og det ble kastet hundrer av høyeksplosive bomber på 2 tonn i løpet av en time. Været var klart, så treffsikkerheten var usedvanlig stor. Tyskerne bombet katedralbyen Norwich inatt.

Husk at du i dag skal bære en frisk blomst i ditt knapphull til Kong Haakons ære.

Det er din plikt å sende avisen videre. Men unngå NS og stripete.

LEVE KONGEN

Mandag 28. september 1942.

Hitler, quo vadis?

Krigen er gått inn i sitt 41. år og i mylderet av alt det som skjer fra dag til dag er det ikke rart om en taper linjene av syne. Vi ser ikke skogen for bare trær. Vil vi få tak i perspektivet må vi søke til bakte og jamføre status før med status no. Hvor sto Tyskland i 1941 og hvor står det i dag? I et framstøt som verden aldri har sett maken til trengte de tyske miljonarme dypt inn i hjertet av Russland med en elan som var født og båret av seirene i Polen, Norge, Nederlandene, Belgia og Frankrike.

Leningrad sto for fall, fra Moskva sås lysningen av de tyske kanoner på nattehimmelen og i Berlin proklamerte en seiersberuset Hitler de russiske armeers tilintetgjørelse.

I dag er Leningrad og Moskva framleis på russiske hender, Moskva er utenfor faresonen og tyskerne tvunget til hva de kaller en taktisk rettet. Den oppreklamerte våroffensiven som ble en sommeroffensiv ble redusert til et lokalt framstøt mot oljekildene i Kaukasus og ble ikke den veldige, alminnelige offensiv på bred front som opprinnelig planlagt. Det var denne offensiven som skulle gi Russland dødsstøtet.

Det er denne offensiven som har vist verden at Tyskland i virkeligheten har tapt krigen og gjort ende på legenden om den tyske armes uovervinnelighet. For intet menneske er i tvil om at den innsats Hitler har gjort i år er en toppprestasjon, et maksimum som ikke kan økes. Han har i virkeligheten satt inn og tapt sine uerstattelige elitetropper og sitt beste materiell.

Stalingrad er blitt et nytt, forferdelig Verdun, en kirkegård for det Tredje Rikes ungdom og la oss tro det: en kirkegård også for alle Hitlers håp og vanvittige aspirasjoner.

Så mye står fast at tyskerne umulig kan slå seg fram til Baku i år. Og i Irak og Iran står en alliert miljonarme, som emme ikke er satt inn. Konklusjonen må nødvendigvis bli at de aldri når Baku. Og ved Stalingrad har det heltmodige russiske forsvar tatt slike former at det er grunn til å håpe at denne viktige hjørnesteinen som Leningrad og Moskva vil bli på russiske hender.

Hva som enn skjer vil Hitlers og det Tredje rikets undergang være uløselig knyttet til navnet Stalingrad. Dødsbudskapene fra de russiske steppene har funnet sin vei til hvert hjem i Tyskland og spredt en motløshetens ånd som ingen propaganda kan fordrive. Les Gøbbels ledere i "Das Reich". Slik taler man bare foran en front som svikter. Sannheten er at ingen tysker lenger tror på seieren. Alle vet at våren 1943 vil finne et svakere Tyskland, et sterkere England-Amerika og et reorganisert russisk forsvar. Og mange tror derfor at den tyske front vil bryte sammen allerede i år. Betegnende for dette syn er en scene fra et nylig avholdt direksjonsmøte i et kjent norsk industrikonsern hvor også tyskerne var representert. Da spørsmålet kom opp om selskapet om selskapet framleis skulle produsere på krigsbasis, reiste administrerende direktør seg og krevet produksjonen lagt om på fredsbasis, for "krigen er slutt om to måneder". Da den tyske representant forbitret avkrevet direktøren en forklaring, svarte denne ganske rolig: "Som offiser vet De meget godt at Tyskland ikke kan føre krig mer enn to måneder". Men vil vite at direktøren fra Amerika hadde fått inside information om forholdene i Tyskland av den art at han øyeblikkelig tok affære. Direktørens syn er kanskje for optimistisk og vi bør helst ikke være for kortsiktige håp. Vi vet så alt for lite om Tyskland og Tysklands resurser. Men en ting står i alle fall fast og er dokumentert gjennom mer enn ett års krigsførsel: Tyskland er ute av stand til å føre en effektiv luftkrig på to fronter. Det kan ikke på en og samme tid holde både russiske og de britiske luftarmadaer stangen. Og dette blir Tysklands skjebne.

Alt i alt er det en lysere tone over verden i dag. Bunnen er nådd. Det går oppover. Det Tredje Rike er ferdig. Og snart er marsert over og friheten kan igjen holde sitt inntog i det martrede Europa.

Quislings vansker.

Quisling har det ikke godt om dagene. Alt går på tverke, skolene er imot ham, kirken, domstolene, høyskolene, arbeiderne, idrettsfolket - alle er imot ham, ja, selv tyskerne nytter høvet til å vise ham hvor begrenset det vesle maktområdet hans er. Siste nytt er at Terboven har nektet å sanksjonere Quislings foreningslov. Dette inngrep i hva Quisling holder for et indre norsk anliggende, har gjort ham rasende og han sværger at loven skal presses fram på tross av Terboven.

En annen nyhet som heller ikke synes alminnelig kjent er at NS to ganger - sist for noen uker siden - har henvendt seg til tyskerne for å innlede fredsforhandlinger, men begge ganger er blitt avvist med det nedstemte svar at partiets stilling ikke var slik at det kunne antas å kunne tale på nasjonens vegne.

Fredsforhandlinger med Tyskland forutsetter åpenbart en nasjonalfor-samling av en eller annen art, og her kommer Rikstinget inn som ~~en~~ etter beregningen skulle vært ferdigkonstituert til Riksmøtet. Det viste seg imidlertid helt umulig å stable det på beina i tide og så nøyde man seg med å etablere et såkalt Kulturting lørdag. Medlemmene av dette tinget er ofte ikke spurt og er utpekt av Departementet, ikke av de institusjoner som de skal representere. Univertitetet var opprinnelig tiltenkt 10 medlemmer. Da det som kjent bare er 4 nazister ved Universitetet, ble de andre 6 tatt ut på må og få uten at de fikk beskjed om hva Kulturtinget var for noe og hvilke oppgaver det skulle løse.

Også i sin nærmeste leir har Quisling mange fortredeligheter. Hirden har fått ordre om å melde seg til legionen, eller i alle fall en henstil-ling av så alvorlig karakter at den er jamngodt med en ordre. Fra samme dag opphørte som på kommando alle nekrologer i rubrikken "Falt for sitt land" i Fritt Folk. De vordende legionærer måtte ikke få inntrykk av at det er farlig å føre krig.

Men det er sorger også i høyere luftlag. Hagelin som etter tyskernes eget utsagn er "mere tysk enn noen tysker", har søkt å intrigere Quisling vekk og er blitt støttet heri av Stabsjef Thronsen. Quisling som tror på ærlighet blant tyver har ikke villet feste lit til disse ryktene, men det forlyder at hans øyne er ved å åpnes. Hvem vet? Kanskje står vi overfor en Bartholomæusnatt også på våre nordlige breddegrader.

Sannelig, førerens vei er full av torn og vi misunner ham ikke hans følge. Det er som om alt som er mindrevordig og undermåls, abnormt og u-hederlig er drevet sammen under hans banner. Og denne gjeng kaller seg det norske folks elite, de få som skal herske over de mange og bestemme na-sjonens skjebne.

Den annen front.

Det har vært meget tale om en front nr. 2 i Europa. Tyskerne har hånet tanken med en iherdighet som i virkeligheten viser oss at det intet er på denne jord de frykter mer. For store deler av det tyske folk har en front nr. 2 allerede lenge vært en forfordelig virkeli het. Vest- og nordtyske aviser taler stadig om vestfronten. De sikter dermed til de krigsherjede industriområder i Ruhr-og Rhindistriktene og de nordtyske havnebyer som for det meste ligger i ruiner.

Høflighet belønnes.

En nordmann som - selvfølgelig av høflighet, hvem tviler på det? - reiser seg når en tysker tar plass ved siden av ham på Holmenkolltrikken, belønnes ifølge oppslag med utvisning på første holdeplass.

Krigsoversikt 26/9.42.

Da vi sist skrev vår krigsoversikt var den en smule pessimistisk betonet. Det er nå nesten to måneder siden. Sevastapol er falt og aksetroppene har begynt kampen om kaukasus og oljen. Det så da virkelig ikke så lyst ut og det pessimistiske syn holdt seg framover til langt ut i august måned.

I dag ser det, tross at aksetroppene utvilsomt har hatt en ikke så ubetydelig framgang i Russland, ganske anderledes ut, og vi kan i dag se med ro og trygghet på den framtidige utvikling.

For snart et år siden uttalte Churchill at vi måtte være forberedt på mange militære skuffelser i 1942, men tross det ikke tape motet! I det har han hatt mer enn rett.

Vi må i dag innrømme for oss selv at vi har undervurdert den tyske slagkraft, vi visste nok at den var stor, men hvor stor visste vi ikke. Heller ikke i dag må vi tro at den er knekket. Tvert imot kan vi vel heller si at den tyske slagkraft er mer voldsom slagkraft. Heller ikke snakket om sammenbrudd på den tyske hjemmefront må vi tro på som noe nært forestående, vi kan da lett bli skuffet. Det faktum som i dag foreligger og som gir oss det sikre grunnlag for vår optimisme, er at aksemaktens kraft og moral er på retur, mens vår, det vil si de allierte er i meget sterk vekst.

Det allierte flyvåpen er nå motstanderens avgjort overlegent. Ameri-kanernes og de alliertes produksjon av fly, tanks, skip og alle andre våpen og krigsmaterial er kolosalt og langt større enn motstanderens. Alt nå er produksjonen så stor at russerne med den hjelp de har fått kan holde tyskerne stangen. Kineserne som bare for noen få måneder siden var avgjort på defensiven, er nå like så avgjort på offensiven! De vinner stadig terreng. I Stillehavet har amerikanerne kunnet sette så meget inn at de stort sett holder japanerne stangen ved de forskjellige landfronter mens de på sjøen og i luften avgjort er herrer. I Europa øker de alli-ertes makt og kraft daglig. Engländerne har kunnet gjennomføre en lang rekke luftangrep på de land Hitler og Göring har "garantert" at intet fiendtlig fly skulle komme inn over. Og enno er denne kraft bare i sin vorden! Men om kort tid vil den nå sitt maksimum, og da!

Allerede i dag er 15-18 tyske storbyer praktisk talt utslettet. Befolkningen bor i teltbyer, er delvis evakuert, mangfoldige er uten hjem, mange er drept og flere såret. Matsituasjonen er vanskelig og rå-stoffspørsmålet er mer enn tvilsomt, og enno er tyskerne langt fra Kau-kasusoljen. Dette er i korthet grunnlaget for optimismen.

Vi skal se litt på den militære situasjon i dag.

Vi kan si at hovedfronten i dag er ved Stalingrad og ligger i en halvsirkel omkring den ca. 50 km brede byen. Byen selv er en ruinhop, dens betydning som by og industrisentrum er borte, men den har enno stra-tegisk betydning som "nøkkelen til Volga". Stalingrad holder! Fram-skutte tanks og infanteritropper kjemper i Stalingrads gater og mellom ruinene, men russerne ikke bare forsvaret seg, men gjør stadige motan-grep, så fronten beveger seg framover og tilhøvet er at noen av partene vinner noe avgjørende. Tyskerne er tallmessig overlegne, men tross dette holder russerne stand. Om kort tid fryser Volga til og dens betydning vil da være betydelig mindre. I de siste ukene er det slått ned 320 tys-ke fly, mot et tap av 205 russiske her.

Santidig foregår kampene i Kaukasus. Tross at tyskerne har satt inn alt det de kan unnvare på de andre fronter, står de også her stille. Ved Mezdok og Prokladnaja på veien mot oljen i Grosnij foregår det harde kamper som enno er uten noe resultat for aksetroppene. Antagelig har tyskerne alt mistet en vesentlig del av sine tankavdelinger i Kaukasus. Den 3., 15. og 22 panserdivisjon har mistet en vesentlig del av sine styrker. Teschdalen er blitt en ren dødsfelle for de aksetropper som er satt inn her, og vi kan i dag si at den første delon av kampene om Kauka-sus er endt med et avgjort tysk nederlag. Den russiske flåten har fram-leis det fulle herredømme i Svartehavet.

På de andre russiske frontene har russerne ~~initiativet og gjør framgang eller holder stillingene~~. Den 22. sept. ble det meldt at russerne hadde gjenerobret en viktig stilling ved Voronesj og dagen før avvistes tyske angrep med tap av 3000 tyske soldater. Betydningen av at russerne holder Voronesj og Stalingrad er trusselen mot tyskernes venstre flanke i Kaukasus. Her er muligheten for et gjennombrudd til vinteren og derved kan hele Kaukasushæren bli innesperret!

Store britiske flystyrker foretok 20. sept. et angrep på München og Saardalen. Også mange andre steder i Tyskland ble angrepet og hver natt er mange engelske fly over Tyskland. Av meget stor interesse er at russerne har kunnet avse fly til bombing av Balkanske byer og oljekilder. De har her utrettet atskillig skade. Det er i det siste også meldt senkninger av flere tyske ubåter, således 4 i Biskayabukten. Det meget omskrevne angrep på konvojen i Norskehavet har funnet sted, men trass i angrepet kom det vesentlige av konvojen til russisk havn. Intet krigsfartøy gikk tapt på framturen, derimot mistet en returkonvoy 1 destroyer og en korvett, mens minst to tyske ubåter og ca. 40 tyske fly gikk tapt under angrepet, som varte i 4 dager. I Stillehavet ser det ut til at japanerne forbereder et nytt angrep på Salamonyene hvor de allerede har hatt så store tap. Amerikanerne er no herrer der. Den 25. sept. gjorde britiske bombefly et angrep på gestapos kontorer i Victoria Terrasse og tilstøtende tyske og nazikontrollerte institusjoner. Atskillig skade ble anrettet. Dessverre forløp aksjonen ikke uten skade på gode nordmenn enda flygerne med fare for eget liv gikk ned i laveste høyde og formelig strøk hustakene for å oppnå største treffsikkerhet. Disse ofrene kunne forøvrig vært spart om våre tyske "beskyttere" som visste at engelske fly var i nærheten - det var meldt forhåndsvarsel til sjukehusene og andre institusjoner! - hadde varslet flyalarm i tide. Den tyske og nazistiske propaganda som i dens slags tragedier, som dessverre forekommer i krig, "gefundenes Fressen" er no kommet i et dilemma. De kan ikke godt uten å bli latterlig lyge seg fra ansvaret ved å skylda på at angrepet kom overraskende all den stund de har skrytt av at tyskerne overalt er sterke og vel forberedte. Ett av de fire fly som angrep gikk tapt. Hvorvidt det er no i det rykte som forteller at to tyske jagere gikk tapt, er ikke bekreftet fra London.

Kort oversikt 26/9-27/9.

Interessen samler seg om Stalingrad. Aldri har verden sett et forsvar som de russiske armeer under Timosjenkos ledelse her har prestert i harde kamper. Nord-vest for byen er russerne gått til angrep og har erobret stillinger av stor strategisk betydning. Inne i byområdet raser nærkampene og 27/9 meldes over London at tyskerne på et enkelt punkt har trengt igjennom de russiske linjer. En korrespondent skriver: Det kjempes overalt, i og utenfor butikker, kinolokaler er festninger og trangegater løpegraver. I et eneste bygg ble to hundre tyskere sprengt i luften. Siste nytt er at russerne har satt igang motangrep også syd for byen og at tyskerne holdes på alle punkter. Hertil kommer at Timosjenko har bragt opp forsterkninger som søker å avskjære tyskernes indelselinjer vest for byen. Miraklens tid er ikke forbi: Stalingrad synes å bli sitt navn tro: "Stalins borg".

Det tyske angrep mot oljekildene i Grosnij er stoppet opp. I Middelhavet har englanderne senket 5, kanskje 7 forsyningskip og skadet et. Alene i september er 60.000 tonn aksjeskip senket i Middelhavet.

I Afrika er alt stille, bortsett fra alminnelig britisk flyvirksomhet. Den meget omtalte konvoy i Nordishavet, som tyskerne påstår å ha tilintetgjort, er kommet fram til Murmansk og Arkangelsk med fullt krigsutstyr for 9 divisjoner, godt og vel 150.000 mann, meldes fra London. Noen handelskip gikk tapt på returen. Tyskerne tapte 41 fly og to ubåter.

Natt til lørdag bombarderte engelske fly mål i Holland og tyske skip i Kanalen.

4669A 3071

UTPCSTEN

Mandag 28. september 1942.

Hitler, quo vadis?

Krigen er gått inn i sitt 4. år og i mylderet av alt det som skjer fra dag til dag er det ikke rart om en taper linjene av syne. Vi ser ikke skogen for bare trær. Vil vi få tak i perspektivet må vi søke til bakte og jamføre status før med status no. Hvor sto Tyskland i 1941 og hvor står det i dag? I et framstøt som verden aldri har sett maken til trengte de tyske miljonarmeer dypt inn i hjertet av Russland med en elan som var født og båret av seirene i Polen, Norge, Nederlandene, Belgia og Frankrike.

Leningrad sto for fall, fra Moskva sås lysningen av de tyske kanoner på nattehimmelen og i Berlin proklamerte en seiersberuset Hitler de russiske armeers tilintetgjørelse.

I dag er Leningrad og Moskva framleis på russiske hender, Moskva er utenfor faresonen og tyskerne tvunget til hva de kaller en taktisk rettet. Den oppreklamerte våroffensiven som ble en sommeroffensiv ble redusert til et lokalt framstøt mot oljekildene i Kaukasus og ble ikke den veldige alminnelige offensiv på bred front som opprinnelig planlagt. Det var denne offensiven som skulle gi Russland dødsstøtet.

Det er denne offensiven som har vist verden at Tyskland i virkeligheten har tapt krigen og gjort ende på legenden om den tyske armes uovervinnelighet. For intet menneske er i tvil om at den innsats Hitler har gjort i år er en toppprestasjon, et maksimum som ikke kan økes. Han har i virkeligheten satt inn og tapt sine uerstattelige elitetropper og sitt beste materiell.

Stalingrad er blitt et nytt, forferdelig Verdun, en kirkegård for det Tredje Rikes ungdom og la oss tro det: en kirkegård også for alle Hitlers håp og vanvittige aspirasjoner.

Så mye står fast at tyskerne umulig kan slå seg fram til Baku i år. Og i Irak og Iran står en alliert miljonarme, som enno ikke er satt inn. Konklusjonen må nødvendigvis bli at de aldri når Baku. Og ved Stalingrad har det heltmodige russiske forsvar tatt slike former at det er grunn til å håpe at denne viktige hjørnesteinen som Leningrad og Moskva vil bli de russiske hender.

Hva som enn skjer vil Hitlers og det Tredje rikets undergang være uløselig knyttet til navnet Stalingrad. Dødsbudskapene fra de russiske steppene har funnet sin vei til hvert hjem i Tyskland og spredd en motløshets ånd som ingen propaganda kan fordrive. Les Gøbbels ledere i "Das Reich". Slik taler man bare foran en front som svikter. Sannheten er at ingen tysker lenger tror på seieren. Alle vet at våren 1943 vil finne et svakere Tyskland, et sterkere England-Amerika og et reorganisert russisk forsvar. Og mange tror derfor at den tyske front vil bryte sammen allerede i år. Betegnende for dette syn er en scene fra et nylig avholdt direksjonsmøte i et kjent norsk industrikonsern hvor også tyskerne var representert. Da spørsmålet kom opp om selskapet om selskapet framleis skulle produsere på krigsbasis, reiste administrerende direktør seg og krevet produksjonen lagt om på fredsbasis, for "krigen er slutt om to måneder". Da den tyske representant forbitret avkrevet direktøren en forklaring, svarte denne ganske rolig: "Som offiser vet De meget godt at Tyskland ikke kan føre krig mer enn to måneder". Man vil vite at direktøren fra Amerika hadde fått inside information om forholdene i Tyskland av den art at han øyeblikkelig tok affære. Direktørens syn er kanskje for optimistisk og vi bør helst ikke ikke være for kortsiktige håp. Vi vet så alt for lite om Tyskland og Tysklands resurser. Men en ting står i alle fall fast og er dokumentert gjennom mer enn ett års krigsførsel: Tyskland er ute av stand til å føre en effektiv luftkrig på to fronter. Det kan ikke på en og samme tid holde både russiske og de britiske luftarmadaer stangen. Og dette blir Tysklands skjebne.

Alt i alt er det en lysere tone over verden i dag. Bunnens er nådd. Det går oppover. Det Tredje Rike er ferdig. Og snart er marskrittet over og friheten kan igjen holde sitt inntog i det martrede Europa.

Quislings vansker.

Quisling har det ikke godt om dagene. Alt går på tverke, skolene er imot ham, kirken, domstolene, høyskolene, arbeiderne, idrettsfolket - alle er imot ham, ja, selv tyskerne nytter høvet til å vise ham hvor begrenset det vesle maktområdet hans er. Siste nytt er at Terboven har nektet å sanksjonere Quislings foreningslov. Dette inngrep i hva Quisling holder for et indre norsk anliggende, har gjort ham rasende og han sværger at loven skal presses fram på tross av Terboven.

En annen nyhet som heller ikke synes alminnelig kjent er at NS to ganger - sist for noen uker siden - har henvendt seg til tyskerne for å innlede fredsforhandlinger, men begge ganger er blitt avvist med det nedstemte svar at partiets stilling ikke var slik at det kunne antas å kunne tale på nasjonens vegne.

Fredsforhandlinger med Tyskland forutsetter åpenbart en nasjonalfor-samling av en eller annen art, og her kommer Rikstinget inn som ~~qui~~ etter beregningen skulle vært ferdigkonstituert til Riksmøtet. Det viste seg imidlertid helt umulig å stable det på beina i tide og så nøyde man seg med å etablere et såkalt Kulturting lørdag. Medlemmene av dette tinget er ofte ikke spurt og er utpekt av Departementet, ikke av de institusjoner som de skal representere. Universtitetet var opprinnelig tiltenkt 10 medlemmer. Da det som kjent bare er 4 nazister ved Universitetet, ble de andre 6 tatt ut på må og få uten at de fikk beskjed om hva Kulturtinget var for noe og hvilke oppgaver det skulle løse.

Også i sin nærmeste leir har Quisling mange fortredeligheter. Hirden har fått ordre om å melde seg til legionen, eller i alle fall en henstilling av så alvorlig karakter at den er jamngodt med en ordre. Fra samme dag opphørte som på kommando alle nekrologer i rubrikken "Falt for sitt land" i Fritt Folk. De vordende legionærer måtte ikke få intrykk av at det er farlig å føre krig.

Men det er sorgens også i høyere luftlag. Hagelin som etter tyskernes eget utsagn er "mere tysk enn noen tysker", har søkt å intrigere Quisling vekk og er blitt støttet heri av Stabsjef Thronsen. Quisling som tror på ærlighet blant tyver har ikke villet feste lit til disse ryktene, men det forlyder at hans øyne er ved å åpnes. Hvem vet? Kanskje står vi overfor en Bartholomæusnatt også på våre nordlige breddegrader.

Sannelig, førerens vei er full av torner og vi misunner ham ikke hans følge. Det er som om alt som er mindreverdige og undermåls, abnormt og uhelderlig er drevet sammen under hans banner. Og denne gjeng kaller seg det norske folks elite, de få som skal herske over de mange og bestemme nasjonens skjebne.

Den annen front.

Det har vært meget tale om en front nr. 2 i Europa. Tyskerne har hånet tanken med en ihardighet som i virkeligheten viser oss at det intet er på denne jord de frykter mer. For store deler av det tyske folk har en front nr. 2 allerede lenge vært en forferdelig virkelighet. Vest- og nordtyske aviser taler stadig om vestfronten. De sikter dermed til de krigsherjede industriområder i Ruhr-og Rhindistriktene og de nordtyske havnebyer som for det meste ligger i ruiner.

Høflighet belønnes.

En nordmann som - selvfølgelig av høflighet, hvem tviler på det? - reiser seg når en tysker tar plass ved siden av ham på Holmenkolltrikken, belønnes ifølge oppslag med utvisning på første holdeplass.

Krigsoversikt 26/9.42.

Da vi sist skrev vår krigsoversikt var den en smule pessimistisk betonet. Det er nå nesten to måneder siden. Sevastapol er falt og aksetroppene har begynt kampen om kaukasus og oljen. Det så da virkelig ikke så lyst ut og det pessimistiske syn holdt seg framover til langt ut i august måned.

I dag ser det, tross at aksetroppene utvilsomt har hatt en ikke så betydelig framgang i Russland, ganske anderledes ut, og vi kan i dag se ed ro og trygghet på den framtidige utvikling.

For snart et år siden uttalte Churchill at vi måtte være forberedt på mange militære skuffelser i 1942, men tross det ikke tape motet! I et har han hatt mer enn rett.

Vi må i dag innrømme for oss selv at vi har undervurdert den tyske lagkraft, vi visste nok at den var stor, men hvor stor visste vi ikke. Heller ikke i dag må vi tro at den er knekket. Tvert imot kan vi vel heller si at den tyske krigsmakt framleis har en voldsom slagkraft. Heller ikke snakket om sammenbrudd på den tyske hjemmefront må vi tro på som noe nært forestående, vi kan da lett bli skuffet. Det faktum som i dag foreligger og som gir oss det sikre grunnlag for vår optimisme, er at aksemaktens kraft og moral er på retur, mens vår, det vil si de alliertes er i meget sterk vekst.

Det allierte flyvåpen er nå motstanderens avgjort overlegent. Amerikanernes og de alliertes produksjon av fly, tanks, skip og alle andre våpen og krigsmaterial er kolosalt og langt større enn motstanderens. Alt nå er produksjonen så stor at russerne med den hjelp de har fått kan holde tyskerne stangen. Kineserne som bare for noen få måneder siden var avgjort på defensiven, er nå like så avgjort på offensiven! De vinner stadig terreng. I Stillehavet har amerikanerne kunnet sette så meget inn at de stort sett holder japanerne stangen ved de forskjellige landfronter mens de på sjøen og i luften avgjort er herrer. I Europa øker de alliertes makt og kraft daglig. Engländerne har kunnet gjennomføre en lang rekke luftangrep på de land Hitler og Göring har "garantert" at intet fiendtlig fly skulle komme inn over. Og enno er denne kraft bare i sin vorden! Men om kort tid vil den nå sitt maksimum, og da!

Allerede i dag er 15-18 tyske storbyer praktisk talt utslettet. Befolkningen bor i teltbyer, er delvis evakuert, mangfoldige er uten hjem, mange er drept og flere såret. Matsituasjonen er vanskelig og råstoffspørsmålet er mer enn tvilsomt; og enno er tyskerne langt fra Kaukasusoljen. Dette er i korthet grunnlaget for optimismen.

Vi skal se litt på den militære situasjon i dag. Vi kan si at hovedfronten i dag er ved Stalingrad og ligger i en halvsirkel omkring den ca. 50 km brede byen. Byen selv er en ruinhop, dens betydning som by og industrisentrum er borte, men den har enno strategisk betydning som "nøkkelen til Volga". Stalingrad holder 11 framskutte tanks og infanteritropper kjemper i Stalingrads gater og mellom ruinene, men russerne ikke bare forsvarer seg, men gjør stadige motangrep, så fronten beveger seg fram og tilbake uten at noen av partene vinner noe avgjørende. Tyskerne er tallmessig overlegne, men tross dette holder russerne stand. Om kort tid fryser Volga til og dens betydning vil da være betydelig mindre. I de siste ukene er det skutt ned 320 tyske fly, mot et tap av 205 russiske her.

Samtidig foregår kampene i Kaukasus. Tross at tyskerne har satt inn alt det de kan unnvære på de andre fronter, står de også her stille. Ved Mezdok og Prokladnaja på veien mot oljen i Grosnij foregår det harde kamper som enno er uten noe resultat for aksetroppene. Antagelig har tyskerne alt mistet en vesentlig del av sine tankavdelinger i Kaukasus. Den 3., 15. og 22 panserdivisjon har mistet en vesentlig del av sine styrker. Teschdalen er blitt en ren dødsfelle for de aksetropper som er satt inn her, og vi kan i dag si at den første delen av kampene om Kaukasus er endt med et avgjort tysk nederlag. Den russiske flåten har framleis det fulle herredømme i Svartehavet.

På de andre russiske frontene har russerne ~~initiativet og gjør framgang eller holder stillingene~~. Den 22. sept. ble det meldt at russerne hadde gjenerobret en viktig stilling ved Voronesj og dagen før avvistes tyske angrep med tap av 3000 tyske soldater. Betydningen av at russerne holder Voronesj og Stalingrad er trusselen mot tyskernes venstre flanke i Kaukasus. Her er muligheten for et gjennombrudd til vinteren og derved kan hele Kaukasushæren bli innesperret!

Store britiske flystyrker foretok 20. sept. et angrep på München og Saardalen. Også mange andre steder i Tyskland ble angrepet og hver natt er mange engelske fly over Tyskland. Av meget stor interesse er at russerne har kunnet avse fly til bombing av Balkanske byer og oljekilder. De har her utrettet atskillig skade. Det er i det siste også meldt senkninger av flere tyske ubåter, således 4 i Biskayabukten. Det meget omskrevne angrep på konvojen i Norskehavet har funnet sted, men trass i angrepet kom det vesentlige av konvojen til russisk havn. Intet krigsfartøy gikk tapt på framturen, derimot mistet en returkonvoy 1 destroyer og en kervett, mens minst to tyske ubåter og ca. 40 tyske fly gikk tapt under angrepet, som varte i 4 dager. I Stillehavet ser det ut til at japanerne forbereder et nytt angrep på Salamonyene hvor de allerede har hatt så store tap. Amerikanerne er no herrer der. Den 25. sept. gjorde britiske bombefly et angrep på gestapos kontorer i Victoria Terrasse og tilstøtende tyske og nazikontrollerte institusjoner. Atskillig skade ble anrettet. Dessverre forløp aksjonen ikke uten skade på gode nordmenn enda flygerne med fare for eget liv gikk ned i laveste høyde og formelig strøk hustakene for å oppnå største treffsikkerhet. Disse ofrene kunne forøvrig vært spart om våre tyske "beskyttere" som visste at engelske fly var i nærheten - det var meldt forhåndsvarsel til sjukehusene og andre institusjoner! - hadde varslet flyalarm i tide. Den tyske og nazistiske propaganda som i dens slags tragedier, som dessverre forekommer i krig, "gefundenes Tressen" er no kommet i et dilemma. De kan ikke godt uten å bli latterlig lyge seg fra ansvaret ved å skylde på at angrepet kom overraskende all den stund de har skrytt av at tyskerne overalt er sterke og vel forberedte. Ett av de fire fly som angrep gikk tapt. Hvorvidt det er no i det rykte som forteller at to tyske jagere gikk tapt, er ikke bekreftet fra London.

Kort oversikt 26/9-27/9.

Interessen samler seg om Stalingrad. Aldri har verden sett et forsvar som de de russiske armeer under Timosjenkos ledelse har prestet i harde kamper. Nord-vest for byen er russerne gått til angrep og har erobret stillinger av stor strategisk betydning. Inne i byområdet raser nærkampene og 27/9 meldes over London at tyskerne på et enkelt punkt har trengt igjennom de russiske linjer. En korrespondent skriver: Det kjempes overalt, i og utenfor butikker, kinolokaler er festninger og trangt gater løpegraver. I et eneste bygg ble to hundre tyskere sprenget i luften. Siste nytt er at russerne har satt igang motangrep også syd for byen og at tyskerne holdes på alle punkter. Hertil kommer at Timosjenko har bragt opp forsterkninger som søker å avskjære tyskernes indelselinjer vest for byen. Miraklens tid er ikke forbi: Stalingrad synes å bli sitt navn tro: "Stalins borg".

Det tyske angrep mot oljekildene i Grosnij er stoppet opp. I Middelhavet har engelnderne senket 5, kanskje 7 forsyningskip og skadet et. Alene i september er 60.000 tonn aksjeskip senket i Middelhavet.

I Afrika er alt stille, bortsett fra alminnelig britisk flyvirksomhet. Den meget omtalte konvoy i Nordishavet, som tyskerne påstår å ha tilintetgjort, er kommet fram til Murmansk og Arkangelsk med fullt krigsutstyr for 9 divisjoner, godt og vel 150.000 mann, meldes fra London. Noen handelskip gikk tapt på returen. Tyskerne tapte 41 fly og to ubåter.

Natt til lørdag bombarderte engelske fly mål i Holland og tyske skip i Kanalen.

Det er din plikt å levere norske aviser videre! Unngå de stripete og NS.

LEVE KONGEN OG FEDRELANDET!

Hitlers tale.

Det er et helt år siden Hitler talte sist. Og dette er et godt omen. For vi har enno i minne Mussolinis taleflom så lenge Stalias armeer vant fram i Libia. Men hvor han ble taus den stolte imperator da det afrikansl keiserdømme styrtet i grus og de siste romerske legioner i Afrika reddet seg inn i Tunis. Autokraterne er ordrike i de gode dager, men fåmelte i de onde.

Hitlers tale er også denne gangen myntet på hjemmefronten. Den har intet bud til det tenkende og reflekterende Europa. Det er som vanlig en dynamisk intensitet i den, en seiersvilje og en fanatisk appell som nok kan tenkes å gjøre et øyeblikkelig inntrykk på et krigstrett folk. Men utenfor Tyskland og forøvrig i store deler av det tyske folk selv, vil man vite å bedømme talen som det den er: en skuespillerprestasjon som skal stive de vaklende rekker opp.

Vil De få et innblikk i Hitlers karakter, så konfronter ham med ham selv. "Vi har ingen territoriale krav i Europa," da han hadde innlemmet Sudetenland i Det Tredje Rike. Kort etter brøt hans tanks og panservogner inn over Polens grenser. "Vårt forhold til Sovjet-Russland er ordnet for alle tider", sa han etter den tysk-russiske avtale i 1939, og våren 1941 sendte han som vanlig uten krigserklæring sine miljonarmeer over grensen.

I hans forrige tale het det: "Fienden er tilintetgjort, all organisert motstand er brutt." No heter det mer beskjedent: "Vi må slå fienden til den endelige seier er vunnet og det vi kan gjøre, vil bli gjort."

Før het det: "De siste rester av de russiske armeer vil bli knust til våren og russerne drevet tilbake til Asia." I dag taler han for den 4. krigsvinterhjelp, mens blomsten av Tysklands ungdom forblør foran Stalingrad og i Kaukasus, og alt hva han kan love sitt arme folk er at "noe verre enn vinteren 1941/42 skal ikke komme". Men naturmaktene lar seg neppe enrette.

"Vi stanser fordi vi er forsiktige og bygger opp våre kommunikasjoner heter det. Og mens disse ord forlater hans lepper, står himmel og jord i brann ved Stalingrad hvor Tysklands unge mannskap er satt inn i det frykteligste blodbad verden har sett.

Hitlers tale er ingen statsmanns tale. Den mangler objektivitet og selvkritikk. Han som åpnet ballet med overfallet på Tsjekoslovakia og Polen og brøt seg inn i alle små samfund i Europa, beklager seg over Sambandsstatene fordi de "hoppet rett inn i krigen". Han håner England og Amerika for den arbeidsløshet de ikke hadde kunnet avverge på et tidspunkt da praktisk talt ingen mann i Tyskland var arbeidsløs. Det er riktig: Ingen mann i Tyskland er i dag arbeidsløs. Fronten er et statsorganisert slagteri hvor Tysklands beste kveg låter livet, og de tyske arbeidere er pisket inn i rustningsindustrien under vilkår som intet sivilisert samfund har sett maken til.

Selvfølgelig maler Hitler som Gøbbels bolsjevismens spøkelse på veggen. Han kaller Sovjet for "høyre arm av den internasjonale sammensvergelse av kapitalisme, autokrati og bolsjevisme", og denne arm skal tilintetgjøres. Vi spør: er det lykkes? Vi ser ikke annet enn at denne "høyre armen" slår veldig fra seg, og vi vet i dag at den ikke blir satt ut av spillet i år. Og sammensvergelsens "venstre" arm som skulle tilintetgjøres høsten 1940. Lyktes det? Nei. England er i dag en eneste festning, struttende av våpen og hegnet av 10.000er av fly. Mer enn to armer har mennesket se bekjent ikke, og Tyskland merker nok at de fungerer.

I den utenlandske versjon av talen er trusselen mot de hjemlige sabotører sløffet. Den lar oss ane at hjemmefronten ikke er så helt ensrettet.

Alt i alt en flott film, men ettert kommer den harde virkelighet: England som blir sterkere fra dag til dag, i vest et helt kontinent som ligger om sin formidable industri på krigsbasis og i øst de russiske armeer er som trolle: kap et hode av det, og det vokser 9 ut igjen.

Og så den russiske vinter. Sannelig vi kan se våren i møte med håp.